

1. Xây dựng lực lượng bảo trợ tinh thần

Phát triển và bảo tồn di sản văn hóa Champa là chủ đề rất bao quát tập trung hàng ngàn vấn đề, đòi hỏi nhiều thời gian, nhân lực và vật lực để tiến đến mục tiêu. Chính vì thế, Trung Tâm Văn Hóa Champa chỉ triển khai một số chủ đề mà tổ chức này xem đó là vấn đề ưu tiên cần phải thực hiện trước.

Vận động một số nhân vật lãnh đạo nằm trong chính quyền Pháp để xây dựng một lực lượng bảo trợ tinh thần cho Trung Tâm Văn Hóa Champa là mục tiêu hàng đầu của tổ chức. Nó trở thành một yếu tố quyết định cho mọi chương trình hoạt động. Không có sự yểm trợ của chính quyền Pháp, Trung Tâm Văn Hóa Champa chỉ là một tổ chức hội hè đình đám, không viễn tượng tương lai.

Với vai trò là sinh viên tại đại học Sorbonne, Po Dharma được Trung Tâm Văn Hóa Champa giao trách nhiệm kết nối liên hệ với chính quyền Pháp, vận động giới trí thức và một số nhân vật Pháp để bảo trợ cho tổ chức. Sự hiện diện của một số nhân vật này trong Trung Tâm Văn Hóa Champa trở thành một yếu tố cần thiết mà Trung Tâm không thể bỏ qua. Bốn nhân vật đứng ra bảo trợ cho phong trào văn hóa Champa tại Pháp, đó là:

Giáo sư. P-B. Lafont

Gs. P-B. Lafont, Giám Đốc Trung Tâm Đông Dương tại đại học Sorbonne, là người rất thân cận với thiếu tướng Les Kosem, lãnh tụ phong trào Fulro và cũng là người đỡ đầu cho Po Dharma sang Pháp du học. Ông Lafont cũng là bạn thân của Lưu Quý Tân trong thời gian ông ta làm giảng viên tại Đại Học Văn Khoa Sài Gòn.

Gs. P-B. Lafont

Trong đại học Sorbonne, Gs. P-B. Lafont là sáng lập viên chương trình Champa học, lúc nào cũng đứng về phe đấu tranh bảo vệ di sản văn hóa Champa. Chính vì sự liên hệ này, ông ta không ngần ngại đảm nhiệm vai trò cố vấn trực tiếp cho Trung Tâm Văn Hóa Champa tại Pháp.

Sự hiện diện của Gs. Lafont trong tổ chức đã đem lại cho Trung Tâm một hậu thuẫn quý giá, tập trung hầu hết các giáo sư, chuyên gia nghiên cứu và sinh viên thuộc Trung Tâm Đông Dương của đại học Sorbonne do ông ta điều hành. Nói đến thành viên tích cực nhất thuộc

Trung Tâm Đông Dương đã góp phần xây dựng Trung Tâm Champa, chúng tôi phải nói đến Gs. Pierre Lamant, Ts. G. Moussay, Ts. Mak Phoeun, Ts. Urany Antypa, Ts. Kinh Hoc Dy, Ts. B. Gay, Ts. Quach Langlet, Ts. Phan Thanh Thuy, v.v.

Ông P-B. Lafont cũng là một Giáo Sư có ảnh hưởng lớn trong các tổ chức của đại học. Lời kêu gọi của ông ta nhằm bảo vệ di sản văn hóa Champa tại Pháp có một hiệu lực rất cao. Chính vì thế, Gs. Lafont trở thành một động cơ chính yếu trong mọi sinh hoạt của Trung Tâm Văn Hóa Champa tại Pháp.

Linh mục G. Moussay

G. Moussay không phải là người xa lạ đối với dân tộc Chăm. Ông ta là linh mục thuộc Viện Truyền Giáo Paris, một tổ chức công giáo có ảnh hưởng mạnh tại Pháp, đã từng sinh sống với cộng đồng Chăm từ năm 1968 cho đến 1975, cũng là sáng lập viên Trung Tâm Văn Hóa Chăm tại Phan Rang. Biết đọc và nói tiếng Chăm, G. Moussay rất đam mê nghiên cứu về Champa, đã từng đứng ra xuất bản tập san Roh Duah nhằm tái bản lại những tác phẩm văn học viết bằng Akhar Thrah Chăm. Hai tác phẩm khoa học quý giá do ông ta thực hiện đó là Tự Điển Chăm-Pháp-Việt (1973) và Văn Phạm Chăm (2006). Bên cạnh những công tác này, G. Moussay còn là người rất thân cận với Les Kosem, đứng ra đỡ đầu tinh

Linh Mục G. Moussay

thần cho những sinh viên Chăm do tổ chức Fulro gửi sang Pháp du học, trong đó có Ts. Po Dharma.

Qua mối liên hệ này, ông ta trở thành một nhà cố vấn cho Trung Tâm Văn Hóa Champa tại Pháp, đóng vai trò vô cùng tích cực trong mọi sinh hoạt của tổ chức.

Bộ Trưởng Xavier Deniau

Qua trung gian của Gs. Lafont, Po Dharma được cơ hội tiếp xúc với ông Xavier Deniau, Dân Biểu Quốc Hội (từ năm 1962 đến năm 2002) kim Bộ Trưởng Bộ Đặc Trách Lãnh Thổ Thuộc Địa Pháp, để trình bày mục tiêu đấu tranh của tổ chức. Ông Xavier Deniau cũng là anh ruột của Jean François Deniau, Bộ Trưởng Bộ Ngoại Giao Pháp thời đó.

Ông Xavier Deniau là người đã từng giữ chức vụ trên Tây Nguyên dưới thời Pháp thuộc, rất đam mê văn hóa Champa và cũng là người rất thân cận với gia đình Nay Louet, Bộ Trưởng Bộ Phát Triển Sắc Tộc dưới thời Việt Nam Cộng Hòa. Qua sự liên hệ lịch sử này, Bộ Trưởng X. Deniau chấp nhận đứng ra làm người bảo trợ tinh thần cho Trung Tâm Văn Hóa Champa tại Pháp.

Sự hiện diện của ông Bộ Trưởng X. Deniau trong Trung Tâm Văn Hóa Champa là một biến cố lịch sử, đã đem lại cho tổ chức Champa một niềm vinh hạnh lớn lao, làm tăng thêm sức mạnh tinh thần cho cuộc đấu tranh bảo vệ di sản văn hóa Champa tại hải ngoại. Dựa vào sự bảo trợ của ông Bộ Trưởng X. Deniau, Trung Tâm Champa phát triển

Dân Biểu-Bộ Trưởng Xavier Deniau

nhau chóng mối liên hệ với các cơ quan nằm trong chính phủ Pháp.

Đại Tướng Guy Simon

Qua lời giới thiệu của Bộ Trưởng X. Deniau, Đại Tướng Guy Simon, một tướng lĩnh có vai trò quan trọng trong Bộ Quốc Phòng Pháp cũng chấp nhận đứng ra bảo trợ tinh thần cho Trung Tâm Văn Hóa Champa.

Sự hiện diện của Đại Tướng Simon trong tổ chức có một nguyên nhân sâu xa của nó. Trong thời đệ nhị chiến tranh ở Đông Dương, Đại Tướng Simon, lúc đó ông còn là Đại Úy, đã từng chỉ huy quân đội viễn chinh Pháp tại Việt Nam, có mấy lần đóng quân ở trạm ga xe lửa Hòa Trinh gần thôn Văn Lâm, xã Phước Nam, tỉnh Ninh Thuận hiện nay. Chính vì thế, văn hóa Chăm không phải là vấn đề xa lạ đối với ông ta. Thêm vào đó, ông ta cũng là người đưa một số hạ sĩ quan và binh lính gốc Tây Nguyên và Chăm sang Pháp sau ngày thất bại trận chiến Điện Biên Phủ vào năm 1954. Và hôm nay, ông ta vẫn còn gánh trách nhiệm tinh thần đối với cựu chiến binh gốc Champa tại quốc gia này, trong đó có ông Y Lo Nie, Chủ Tịch Trung Tâm Văn Hóa Champa.

Vai trò bảo trợ của Đại Tướng G. Simon cho Trung Tâm Văn Hóa Champa là một động cơ rất tích cực làm tăng cường thêm chính sách liên hệ với các nhà lãnh đạo trong chính quyền Pháp, nhất là giới quân sự đã từng có mặt tại Đông Dương trước năm

Đại Tướng G. Simon

1954.

*

Sự bảo trợ tinh thần của 4 nhân vật quan trọng trong chính quyền Pháp đã đem lại cho Trung Tâm Văn Hóa Champa một niềm hãnh diện lớn lao, làm nổi bật thêm sức mạnh của phong trào văn hóa Champa trước những hội đoàn của các nước Đông Dương có mặt tại Paris. Và sự hiện diện này đã trở thành một yếu tố quan trọng, giúp Trung Tâm Champa phát triển nhanh chóng phong trào đấu tranh bảo vệ di sản văn hóa Champa tại hải ngoại; thu hút sự lưu ý đặc biệt của chính phủ Pháp đối với cộng đồng Champa sinh sống tại Pháp và sự sống còn của dân tộc Champa hôm nay; lôi kéo các cơ quan khoa học Pháp tăng cường thêm công tác nghiên cứu về bộ môn Champa học đã bị gián đoạn kể từ năm 1945.